

VÝROČNÁ SPRÁVA 2022

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

AONE

ASOCIÁCIA
NA OCHRANU
NOVINÁRSKEJ
ETIKY

REŠPEKTUJEME
ETICKÝ KÓDEX NOVINÁRA

WE ABIDE BY THE CODE
OF JOURNALISTIC ETHICS

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2022

Rok 2022 so sebou priniesol uvoľnenie v oblasti protipandemických opatrení, a tak sa členovia Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky po dlhom čase mohli opäť osobne stretnúť a prerokovať zaslané podnety a dôležité témy zo sveta médií.

Prichádzajúcich podnetov bolo v roku 2022 pomenej, ale Rada musela udeliť opakovane sankciu: vážne znepokojenie vzhľadom na závažnosť porušení a porušení viacerých ustanovení Etického kódexu novinára. TR SR riešila podnety, ktoré namietali novinárske prešľapy pri používaní neprimeraných výrazových prostriedkov aj necitlivý zásah do súkromia obetí a ich blízkych, nerešpektovanie hodnôt osobnej slobody, spravodlivosti a slušnosti či porušenie pravdivosti a dôsledného overovania faktov či chýbajúci súhlas so zverejňovaním informácií zo súkromia dotknutých osôb.

Rok 2022 výrazne poznačila vojna na Ukrajine. Táto závažná udalosť v susediacej krajine zasiahla naše životy, zmenila priority a ovplyvnila aj pohľad na to, čo považujeme za dôležité. V tejto vypätej situácii prišlo Tlačovo-digitálnej rade menej podnetov na porušenia Etického kódexu novinára ako po iné roky, neznamená to však, že by situácia bola ideálna. Okrem podnetov, ktoré boli predmetom riadneho rozhodovania, TR SR využila aj svoje právo začať konanie "ex off", z vlastnej iniciatívy. V priebehu roka sa vyskytli aj také podnety, ktoré nespĺňali podmienky na prijatie a viaceré, ktoré sme pomohli vyriešiť k spokojnosti sťažovateľov radou či komunikáciou s médiami mimo formálneho procesu.

Rok 2022 charakterizovali aj pokračujúce poľutovaniahodné slovné útoky politikov voči novinárom a médiám a ich zastrašovanie. Aj vražda novinára Janka Kuciaka a jeho snúbenice zostala stále nedoriešená.

Vojnový konflikt sa stal katalyzátorom zvýšenej pozornosti voči javom ohrozujúcim demokraciu. Zintenzívnila sa diskusia o hraniciach slobody slova v kontexte dezinformácií a falošných správ. Zasahovanie voči dezinformačným webovým stránkam vyvolalo otázky — ako obmedziť šírenie dezinformácií a nenávisťi a zároveň zachovať nezávislosť médií, slobodu prejavu a právo na informácie? Ukázalo sa tiež, aká nevyhnutná je transparentnosť akéhokoľvek zásahu v tejto oblasti.

Členovia Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky diskutovali na aktuálnu tému zákazu niektorých webov a opatrení Národného bezpečnostného úradu. Najmä členovia z radov právnikov zdôrazňovali dočasnú existujúceho riešenia a poukázali na potrebu dotvorenia legislatívneho rámca takéhoto vážneho zásahu do slobody informácií.

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky v roku 2022 – (dvadsiatom prvom roku svojej existencie), pôsobila v tomto zložení:

Mgr. Alena Pániková – predsedníčka, **Ing. Ivan Podstupka** – podpredseda, **Mgr. Ivana Potočnáková** – podpredsedníčka, ďalej členovia Rady: **Mgr. Tomáš Kamenec**, **JUDr. Peter Kerecman, PhD.**, **JUDr. Marek Ogurčák**, **JUDr. Ľubomír Zlocha, PhD.**, **Mgr. Valér Kot** a **Mgr. Ján Golais**.

Vo funkcii tajomníčky Rady pôsobila **Ing. Eva Pauliaková MBA**.

PREHĽAD ČINNOSTI

Rada zasadala v roku 2022 dvakrát (11.mája 2022 a 6. decembra 2022). Obe zasadnutia sa po dlhom čase uskutočnili za fyzickej prítomnosti členov TR SR a nie online ako v predchádzajúcom období.

ODPORCOM VYSLOVILA RADA:

- 0 × upozornenie
- 0 × znepokojenie
- 4 × vážne znepokojenie
- 1 × zastavené konanie
- 2 × Rada usúdila, že nebol porušený Etický kódex novinára
- 0 × Rada podnet odmietla

PREHĽAD SŤAŽNOSTÍ, O KTORÝCH RADA V ROKU 2022 MERITÓRNE ROZHODLA:

Podnet č. k. 01/2022

Sťažovateľ: Viacero sťažovateľov

Odporca: portál Plus jeden deň, vydavateľa News and Media Holding, a. s., Bratislava

Uverejnením článku „Nadaná bežkyňa známa ako Balerínka: Netrénuje ani nepracuje, pretože sa po osade!“ na portáli Plus jeden deň dňa 28. januára 2022 – Rada po preskúmaní dospela k záveru, že k porušeniu Etického kódexu novinára došlo a to v čl. IV. ods. 1 a čl. 5 ods. 4,6.

Nad uverejnením článku portálom Plus jeden deň Rada vyslovila vážne znepokojenie.

Podnet č. k. 02/2022

Sťažovateľ: TR SR z vlastného rozhodnutia

Odporca: portál Plus jeden deň, vydavateľa News and Media Holding, a. s., Bratislava

Uverejnením vtípu „Aké pole je treba na to, aby vás Cigáni neokradli – zemiakové, repové alebo iné? Najlepšie mínové“ na portáli Plus jeden deň v sekcii „Vtip dňa“ v mesiaci január 2022 došlo k porušeniu čl.II., ods. 1 a 3, čl. IV ods. 3 a 6 Etického kódexu novinára.

Rada vyslovila nad uverejnením na portáli Plus jeden deň vážne znepokojenie.

Podnet č. k. 03/2022

Sťažovateľ: JUDr. J.B. z Bratislavy

Odporca: týždenník Plus 7 dní, vydavateľa News and Media Holding, a. s. Bratislava

Sťažovateľ JUDr. J.B. z Bratislavy zaslal TR SR podnet týkajúci sa oneskoreného uverejnenia textu ospravedlnenia v týždenníku Plus 7 dní, v znení uloženom rozsudkom OS Pezinok.

Rada rozhodla, že konania v súlade s § 8 ods.3 Rokovacieho poriadku Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky v tomto bode zastavuje.

Rada zároveň skonštatovala, že neuvěřením textu autora JUDr. J. B. s názvom „Pravda zvíťazila“, v týždenníku Plus 7 dní ako reakcie na článok uverejnený v týždenníku Plus 7 dní zo dňa 20. 10. 2016 pod titulom „Zločinci v talári“ k porušeniu Etického kódexu novinára nedošlo.

Podnet č. 04/2022

Sťažovateľ: Ing. A.H. z Banskej Bystrice

Odporca: týždenník Plus 7 dní a portál www.pluska.sk vydavateľa News and Media Holding, a. s., Bratislava

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky po hlasovaní svojich členov rozhodla, že týždenník Plus 7 dní a portál www.pluska.sk uverejnením článku „Verejný lynč“ zo dňa 18. 8. 2022 uvedením neoverených informácií a zavádzajúcich tvrdení porušil Etický kódex novinára v časti II. ZÁKLADNÉ PRINCÍPY PRÁCE NOVINÁRA v ods. 1 a ods. 2. Ďalej v časti III. NOVINÁR A VEREJNOSŤ – v ods. 1., 2, a ods. 8.

Odporcovi Rada vyslovila vážne znepokojenie.

Podnet č. 05/2022

Sťažovateľ: Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s. Bratislava

Odporca: denník SME, vydavateľa Petit Press, a. s., Bratislava Bratislava

TR SR dostala podnet od navrhovateľky Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s. Bratislava týkajúci sa podozrenia na osobnú zaujatosť novinára Jána K., redaktora denníka SME, týkajúci sa jeho zverejnených článkov, podcastu a postov na sociálnych sieťach týkajúcich sa predmetnej spoločnosti.

Rada po podrobnom preskúmaní publikovaných materiálov uvedených v podnete dospela k záveru, že k porušeniu Etického kódexu novinára v tomto prípade nedošlo.

Podnet č. k. 06/2022

Sťažovateľ: viacerí a rozhodnutie TR SR z vlastného podnetu

Odporca: Denník Plus 1 deň, vydavateľa News and Media Holding, a. s. Bratislava

Na TR SR sa obrátilo viacero sťažovateľov-členov rodiny obetí kvôli podozreniu, že uverejnením fotografie obetí streľby v Teplárni na Zámočkej ulici v Bratislave, kde je vidno časť tváre jednej z nich na titulnej strane denníka dňa 17. 10. 2022 mohlo dôjsť k neprimeranému použitiu výrazových prostriedkov a necitlivému zásahu do súkromia obetí a ich blízkych.

Členovia Rady po preskúmaní podnetu a oboznámení sa so stanoviskom šéfredaktorky periodika skonštatovali, že uverejnením fotografie obetí streľby pred podnikom Tepláreň na Zámočkej ulici v Bratislave, na titulnej strane vo vydaní denníka Plus 1 deň zoňa 17. 10. 2022 došlo k porušeniu článku II., ods. 1 a ods. 2 a porušeniu článku IV. ods. 1 Etického kódexu novinára a vyslovila odporcovi vážne znepokojenie.

Okrem toho bolo TR SR doručených ďalších 8 podnetov, ktoré však neobsahovali všetky potrebné náležitosti umožňujúce začatie konania, boli expirované, resp. došlo k okamžitej náprave zo strany periodika, ešte pred samotným rozhodnutím o začatí konania TR SR.

INÉ AKTIVITY RADY

- Prípravné práce spojené s rozšírením TR SR o nových členov z radov vysielateľov a diskusie na prípadnú transformáciu a rozšírenie pôsobenia Rady
- Aktualizácia www.trsr.sk a publikované stanoviská a rozhodnutia
- Zvýšenie počtu signatárov Etického kódexu novinárov, publikovaného na www.trsr.sk
- Komunikácia s autormi EU projektu : Press Councils in the Digital Age
- Pripomienkovanie návrhov novej mediálnej legislatívy
- Konzultácie o etickej samoregulácii so zástupcami Rady pre reklamu

Počet relevantných podnetov zaslaných sťažovateľmi na posúdenie v roku 2022 nebol veľký, ale vzhľadom na počet opakovane udelených najprísnejších sankcií, išlo o závažné porušenia novinárskej etiky jedného subjektu.

NA ZÁVER VÝROČNEJ SPRÁVY ZA ROK 2022

Na úplný záver sa žiada poďakovať sa za celoročnú dobrovoľnú, čestnú a zodpovednú prácu váženým členom Rady:

Ing. Ivan Podstupka – podpredseda, **Mgr. Ivana Potočňáková** – podpredsedníčka,
Mgr. Tomáš Kamenec, **JUDr. Peter Kerecman, PhD.**, **Mgr. Valér Kot**, **JUDr. Marek Ogurčák**,
JUDr. Ľubomír Zlocha, PhD., a **Mgr. Ján Golais**.

Poďakovanie patrí aj tajomníčke TR SR **Ing. Eve Pauliakovej, MBA**.

Osobitné poďakovanie za cenné rady a postrehy: **Július Lőrincz** a **Mgr. Klára Grosmannová**.

...

Mgr. Alena Pániková

Predsedníčka Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky

Bratislava, 30.decembra 2022

Vážení kolegovia vydavatelia, vážení kolegovia novinári, vážení priatelia slobody médií!

V súčasnosti, aj pod vplyvom tragických udalostí, ktoré rozvírili nielen novinárske prostredie, vnímame ešte silnejšie potrebu slobodných a kvalitných médií. V rámci Asociácie na ochranu novinárskej etiky (ktorá je strešnou organizáciou zabezpečujúcou nezávislé fungovanie čerstvo transformovanej Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky) sa nám v uplynulom roku podarilo za podpory špičkových slovenských právnikov z mediálneho prostredia, vydavateľov a ďalších osobností a inštitúcií, schváliť po viac ako 20 rokoch nové znenie Etického kódexu novinára, aktualizovaného o nové poznatky napríklad z digitálneho prostredia, ale aj o riziká vyplývajúce zo zmien mediálneho prostredia spôsobených sociálnymi sieťami, či novými formami ovplyvňovania verejnej mienky, akým dnes čelíme.

Je našou povinnosťou robiť všetko preto, aby občania Slovenska boli pravdivo a korektne informovaní. Aby naďalej existoval orgán etickej samoregulácie novinárov na Slovensku, čo je výtobytok, ktorý nám v mnohých krajinách môžu len závidieť. Aby existovalo spoločenstvo ľudí spojených spoločným vnímaním reality, ktoré dokáže byť prípadným protipólom nedemokratických síl. Vyzývame Vás preto, aby ste, v prípade, že súhlasíte so zásadami vyjadrenými v kódexe, pripojili svoj podpis pod Etický kódex novinára. Aj Váš hlas, vaše meno či inštitúcia pomôže urobiť hnutie za novinársku etiku silnejším voči lživým médiám, voči neprofesionalite vo vlastnej sfére, či voči mocným akéhokoľvek druhu.

Čo preto urobiť? Máte dve možnosti.

- 1. Online:** Navštíviť webstránku www.trsr.sk, kliknúť na odkaz **PRIHLÁSIŤ SA K ETICKÉMU KÓDEXU NOVINÁRA** v jej spodnej časti, následne vyplniť svoje identifikačné údaje v spodnej časti formuláru a kliknúť na tlačítko **Odoslať** (viď priložené náhľady).
- 2. Tradične:** Použiť priložený podpisový hárok a vyplnený odoslať na adresu AONE, Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika.

EK
ETICKÝ
KÓDEX
NOVINÁRA

Marian Zima

PRESEDA ZBORU ZÁSTUPCOV
ASOCIÁCIA NA OCHRANU NOVINÁRSKEJ ETIKY
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2022

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky

Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika

e-mail: info@trsr.sk

www.trsr.sk